

ET BLIK PÅ FORMATIV FEEDBACKKOMMUNIKATION I PRAKSIS

AF NIELS BECH LUKASSEN, UCN act2learn

Denne korte artikel har fokus på begrebet formativ feedbackkommunikation og hvordan dette kan praktiseres i folkeskolen.

En generel udfordring i uddannelsessystemet er, at kunne anvende evidensbaserede metoder i undervisningen, der kan fortælle noget om hvad der virker, og samtidig give svar på hvorfor det virker. Et bud kan være, at inddrage et mere nuanceret begreb om evidensinformerede metoder, der både indfanger kompleksiteten fra den forskningsbaserede viden, samt, hvorfor den konkrete metode fungerer eller ikke fungerer i mødet med eleverne.

Fra uddannelsesforskningen ved vi, at formativ feedback rummer potentialet til at styrke elevernes læring (Black & Wiliam, 1998; Hattie & Timperley, 2014; Wiliam, 2015), men samtidig meget lidt om, hvorfor det virker. I arbejdet med formativ feedbackkommunikation søges netop på den ene side at basere sin undervisning på metoder, der sandsynligvis øger elevernes læringsudbytte, men samtidig at denne viden, altid er kontekstuel bestemt. Det betyder, at selv om vi ved fra forskningen ved, at feedback er virkningsfuldt, behøver eleven ikke at opleve den som virkningsfuld i praksis. Dermed fremstår en væsentligt pointe for feedbackkommunikation, nemlig at feedback udelukkende er feedback, hvis, og kun hvis, eleven oplever den som relevant og meningsfuld.

Hvad er formativ feedbackkommunikation?

Med begrebet formativ feedbackkommunikation understreges, at undervisning er en intentionel aktivitet, med intention om at forandre eleverne – styrke deres læring. Derfor bliver undervisning en kommunikativ størrelse, hvor kommunikation ikke betragtes som énvejskommunikation fra lærer til elev, men mere som refleksiv kommunikation omkring læring og indhold i en social sammenhæng. I denne proces er det væsentligt, at alle elever aktiveres i undervisningen og betragtes som centrale medspillere i egen læringsproces. Kilden til informationer om elevens forståelser af undervisningens virkning ligger derfor ved eleven, hvis stemme skal tages alvorligt og kobles på undervisningens kommunikation. Samtidig må feedbacken kobles på undervisningens interaktion, dvs. feedback bliver til vurderingskommunikation, hvor eleverne i selve undervisningen har øje for, hvor langt de er kommet i deres læringsproces. Dermed adskiller den formative del sig fra den traditionelle summative feedback ved, at eleverne i undervisningen indgår i meningsfuld kommunikation med læreren og kammerater omkring undervisningens intention. En vigtig forudsætning for, at eleverne kan lykkes med dette er, at de ligeledes trænes i metakognitive færdigheder, så de udvikler strategier til at monitorere egen læring.

Konsekvens for praksis

Det foreslåede begreb, formativ feedbackkommunikation, er ikke udelukkende et teoretisk begreb, men også et empirisk begreb

med stor betydning for undervisningspraksisser og udfordrer den feedbackforståelse, hvor feedback er noget en lærer giver til en elev (Lukassen, 2018). Med afvisning af feedback som énvejskommunikation, er feedback ikke længere noget, der gives, men noget der konstrueres mentalt i elevens bevidsthed i kommunikativt samspil med omgivelserne. Det betyder, at vi kommer uden om det metodiske spørgsmål, om, hvordan feedback gives på den rigtige måde, som forskningen i årevis har kredset om (Shute, 2008). Naturligvis må læreren interessere sig for, hvorledes feedbacken tilbydes i undervisningen, men pointen er, at feedback kun meget vanskeligt lader sig forbedre, da undervisning er en tidslig, social og indholdsmæssig foranderlig aktivitet. I stedet forslås, at undervisningen nærmere retter sin opmærksomhed mod elevens forståelse af, hvilken virkning den har haft på eleven, dvs. om og hvordan eleven har forstået eller ikke forstået undervisningens intention. Den eneste måde dette kan forekomme på er gennem kommunikation. På den måde kan begrebets kompleksitet indfanges på tre bulletts, der efterfølgende relateres til praksis:

- **Gør eleverne bevidste om undervisningens intention.**
- **Fremkald informationer om elevernes forståelser**
- **Foretag en handling**

Hvordan i praksis?

I praksis handler det første punkt kort sagt om, 1) at se eleverne i øjenhøjde, etablere øjenkontakt og eksempelvis kommunikere et læringsmål med klart formulerede succeskriterier. Dermed er læringsmålet ikke nødvendigvis styrende for undervisningen, men nærmere retningsanvisende eller læringsmålsorienterede. Læringsmålet bliver derfor mulighedsgørende og ikke determinerende. Ved det næste punkt 2) anvendes forskellige teknikker, såsom divergente eller konvergente spørgsmål, afhængig af læringsmålet. Det kan også være sidemandforklaringer af intentionen, eller at eleverne noterer deres forståelser i logbogen el.lign. Der kan også anvendes digitale teknologier, såsom Socrative, Kahoot, elevernes egen videoproduktion med iTunes mm., der alle sikrer at informationerne om elevernes forståelser af undervisningens virkning, går tilbage til læreren. 3) Kun når disse informationer går tilbage til læreren, får læreren mulighed for at sætte ind med den rette handling. Det kan være der er brug for en reformulering af intentionen, eksemplificeringer, henvisninger til tidligere læring, eller forslag til anvendelse af læringsstrategier som strategier til tekstillæsning, memorering eller måske overvejelser omkring bedst mulige arbejdsbetingelser og at arbejdet med den bedste kammerat måske ikke altid er hensigtsmæssigt. Kort sagt bliver formålet med formativ feedbackkommunikation derved en handling, en revision, hvor eleven kommunikativ tænker over ændringer i eget arbejde og på den måde igennem refleksion øger eget læringsudbytte. Et vigtigt formål med anvendelsen af læringsstrategier bliver desuden, at dette frigiver betydningsfulde mængder af tid, da eleverne bliver mere selvhjulpne, således læreren kan bruge sin tid på de elever der, i situationen har brug for feedback.

Referencer

- Black, P., & Wiliam, D. (1998). Inside the black box: Raising standards through classroom assessment. King's College London School of Education.
- Hattie, J., & Timperley, H. (2014). Styrken ved feedback. In R. Andreassen & M.fl. (Eds.), Feedback og vurdering for læring (1.udgave, ed.). Frederikshavn: Dafolo.
- Lukassen, N. B. (2018). Formativ feedbackkommunikation. En systemteoretisk undersøgelse af formativ feedbackkommunikation som strukturel kobling mellem undervisning og læring i folkeskolens syvende klasser. Work in progress. Aarhus: Aarhus Universitet, DPU Emdrup.
- Shute, V. J. (2008). Focus on Formative Feedback. Review of Educational Research, 78(1), 153–189. <http://doi.org/10.3102/0034654307313795>
- Wiliam, D. (2015). Løbende formativ vurdering. Dafolo.

**HVIS DU VIL
VIDE MERE**

Niels Bech Lukassen

+45 7269 0445

nbl@ucnact2learn.dk